

ՈՒՍՈՒՅՉԻՍ ԵՐԶ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ ԱՐՔ. ՊՈՂԱՐԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Մարմին մը՝ վտիտ, սեւազգեստ, սեղմած կապոց մը թեւին տակ, ու քալելով հանդարտ, յաճախ գլխահակ, Ս. Թորոս եկեղեցւոյ ձեռագրատունէն կ'ուղղուէր սենեակն իր մենակեաց, իր հոգիին հարազատ ձեռագրաց հետը ըլլալու:

Երեւոյթն այս շաբաթական, սովորական էր: Վանական էր, բառին ամենայն առումովն ու իմաստով:

Բարի, ազնիւ, անբասիր, վեհանձն, գիտուն, առաքինի... մի քանի գոհարներ՝ որոնք կը զարդարէին հոգին այն մարդուն, որ հազիւ բոլորած տասնեւութ գարունները կեանքին, եկած էր Հայ Երուսաղէմ, զինուորագրուելու Սրբոց Թաղոսեանց դարաւոր միաբանութեան ու ուխտովն իր վանականի ընդունած սքեմը ծառայութեան:

Երուսաղէմ...

Հո'ն, բարձունքին վրայ Սիոնի, պիտի թրծուէր իր հոգին շունչովն եռամեծար պատրիարքներու, Դուրեանի եւ Գուշակեանի, որ օր մը դառնար մին՝ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ իշխանաւորներէն լուսամիտ:

Թանկ էր օրը Սրբազանին համար, որ անկասկած կը սիրէր ապրիլ կեանքը: Աւելին՝ բնաբանն իր կեանքին, ընտրած էր կարծես, Փրանսացի գիտնական՝ Ժորժ Պիուֆոնի խօսքը վսեմ. «Ամենաանդառնալի կորուստներէն մէկը, կորուստն է ժամանակի»: Ու այսպէս ծառայեց ան տիւ եւ գիշեր պատրաստելով «Մայր Յուցակ Զեռագրաց Սրբոց Թաղոսեանց»ը՝ հատորներով բազմաթիւ:

Նորայր Արք. Մովսէս, այս էր իր գրչանունը, այն հոգեւորականին՝ որուն չորս տարի աշակերտելու պատիւն ունեցած էինք Երուսաղէմի Սրբոց Թարգմանչաց Վարժարանէն ներս:

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ: Ահա նիւթը՝ որ ան պեղած իր հետ կը բերէր դասարան: Ու կը դասաւանդէր մեզի կեանքն ու գործը սերունդին Թ'արգմանչաց — Եղիշէ, Կորիւն, Եզնիկ, Փարպեցի — այն տաք շունչով ու ոճով որ իւրապատուկ էր իրեն: Հանդարտաբարոյ եւ առանց բարկանալու ան իր դասաւանդութեան նիւթը կը դարձնէր հետաքրքրական ու սիրելի: Քննութեան ժամանակ, եթէ աշակերտը չէր գիտեր տուեալ մատենագիրի կեանքն ու գործը, սակայն... բաւ էր գրելու ոեւէ մատենագիրի մը մասին եւ ստանալ նուագագոյնը՝ միջինը:

Այսպէս կը գնահատէր մեզ Մատենագրութեան դասատուն:

Եկեղեցի... դպրոց... ձեռագրատուն, այս էր իր առօրեայ գրադմունքը: Սակայն ճշգրիտ իր ժամանակացոյցով: Ո՛չ ոք կրնար փոխել իր առօրեայ վազքը: Գիտէր իր ժամը ճաշելու, հանգչելու եւ կամ արեղաթաղի տանիքը ճեմելու:

Վանական մը, որ սիրեց Երուսաղէմը, Ս. Թաղոսայ վանքը, հեռու մնաց վանքի պայքարներէն եւ անոր համար Սաղիմահայութիւնը խոր յարգանք ու սէր տածեց Նորայր Սրբազանին հանդէպ:

Տարի մը առաջ՝ ան բախտը ունեցաւ իր սենեակին մէջ ողջունելու՝ Ազատ, Անկախ Հայաստանի Վսեմաշուք Նախագահ՝ Լեւոն Տէր Պետրոսեանը,

որուն հետ տարիներով գործակցած էր, երբ նախագահը Երեւանի Մատենադարանի գիտաշխատող էր:

– Եկած եմ ձեռքդ համբուրելու, ըսած էր մեծարգոյ նախագահը, Նորայր Սրբազանին, գնահատելով անոր տարիներու վաստակը:

Հինգշաբթի, Դեկտեմբեր 19, 1996–ին է Տէր հանգեալ Նորայր Արք. Պողարեանը: Իր մեկնումով Հայ Եկեղեցին կը կորսնցնէ բարձրաստիճան եւ գիտնական հոգեւորական մը: Սակայն Սաղիմահայուլթիւնը կորսնցուց արժանաւոր միաբան մը, որ իր բանասիրական հսկայ աշխատանքով նաեւ պահպան հրեշտակն էր Ս. Թորոս Եկեղեցւոյ ձեռագրատան եւ վերջին շունչը Դուրեաններու ու Գուշակեաններու:

Լո՛յս մշտնջենի հոգւոյդ, վաստակաւոր Ուսուցիչ...

ՆԱՀԱՊԵՏ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Նորայր Վրդ. Պողարեան ուսանող Անգլիոյ մէջ, ի Մանչեստր, 1928

Նորայր Վրդ. Պողարեան ուսանող յԱնգլիա, Մանչեստր, 1928 Դեկտեմբեր 28